

prof. dr. Mladen Ančić

Anžuvinski *archiregnum* u srednjoistočnoj i jugoistočnoj
Europi u 14. stoljeću:
Pogled s periferije

Zadar, 3. veljače 2020.

Projekt financiran od Hrvatske zaklade za
znanost

- Cilj projekta
 - dopuniti paradigmu nacionalne povijesti
 - utvrditi kako se „ime, mit i ideja” kraljevstva ostvaruje u svijetu 14. stoljeća
 - definirati pojam „nadkraljevstva”
 - razložiti političku arhitekturu „nadkraljevstva” i razaznati način njegova funkcioniranja

- Ostvarenje postavljenoga cilja:
- uvodi se očiste funkcioniranja političkog sustava
- postavlja problem odnosa „političkoga središta” i periferije
- definiraju se modaliteti političke arhitekture – „jezgra” i „zemlje” pod vlašću dinastije

- Istraživački problemi:
- odnos „središta” i „periferije”
- odnos segmenata „periferije”
- kako se upravlja elementima „periferije” i uloga lokalnih elita kako se očituje u izgradnji društvenih mreža

- Istraživačka pitanja:
- Istražiti strukture vlasti istočnojadranskih gradova, način na koji su one bili uklopljene u širu političku strukturu te utvrditi i analizirati njihove poveznice s vrhovnom kraljevskom vlašću tijekom druge polovice 14. stoljeća

- Istražiti utjecaj elita na prostoru jugoistočnog oboda anžuvinskog *archiregnuma* u njegovoj političkoj (dez)integraciji te oblikovanje administrativnih struktura na tom prostoru – fokus na Hrvatsku/Slavoniju, Bosnu, Srbiju i Transilvaniju

- Razumjeti reperkusije interakcije između (elita) pojedinih političkih cjelina koje čine periferiju anžuvinskog *archiregnuma* u oblikovanju njihovog pojedinačnog odnosa s političkim središtem – u kojoj mjeri taj politički sustav funkcionira po modelu imperijalne strukture

- Istražiti načine na koje se političko središte nastoji postaviti kao središte iz kojeg se širi dominantni sustav simbola, vrijednosti i vjerovanja koji upravljaju društvom – u kojoj mjeri akteri na „periferiji” usvajaju ono što se producira u „središtu”

- Sagledati moć lokalnih aktera/institucija kroz prizmu teritorijalne organizacije i ekstrakcije materijalnih resursa – kako izgledaju vlastelinstva i što s njih odlazi ka „središtu”; kako i na koji način materijalni resursi istočnojadranskih gradova stižu do „središta”

- Istraživačka djelatnost – uz golemu količnu publiciranoga materijala glavni je oslonac na arhivski rad; fokus na arhive najbogatije materijalom za 14. stoljeće – Zadar, Dubrovnik, Venecija, Budimpešta, Zagreb

- Rezultati istraživanja:
- dvije uredničke knjige u kojima će biti objavljene rasprave s dvaju planiranih znanstvenih konferencija
- članci u znanstvenim publikacijama
- web-stranica projekta
- razvoj karijera mladih znanstvenika

- Suradnici na projektu:
- prof. dr. Mladen Ančić (Sveučilište u Zadru) – voditelj; koordinira istraživanje te sam istražuje modalitete ekstrakcije resursa
- doc. dr. Valentina Šoštarić (Sveučilište u Zadru) – zamjenik voditelja; istražuje način na koji je Dubrovnik bio uklopljen u strukturu *archiregnuma*
- izv. prof. dr. Ivan Majnarić (Katoličko Sveučilište, Zagreb) – član tima; istražuje hrvatsko plemstvo;

- doc. dr. Tomislav Popić (Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu) – član tima; istražuje način na koji su Zadar i Trogir bili uklopljeni u *archiregnum*
- doc. dr. Dušan Mlacović (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) – član tima; istražuje položaj i uređenje istočnojadranskih otočnih zajednica, poglavito Raba
- doc. dr. Antun Nekić (Sveučilište u Zadru) – član tima; istražuje uklapanje srednjovjekovne Slavonije u sustav *archiregnuma*

- dr. Neven Isailović (Istorijski institut u Beogradu) – član tima; istražuje načine uklapanja Bosne i Srbije u sustav *archiregnuma*
- izv. prof. dr. Cosmin Popa-Gorjanu (Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia) – član tima; istražuje položaj Transilvanije
- mag. his. Štefan Štivičić (doktorand na Sveučilištu u Zadru) – član tima; istražuje oblikovanje zadarskog gradskog distrikta

- mag. his. Petra Vručina (doktorand na Sveučilištu u Zadru) – član tima; istražuje organizaciju vlastelinstva zagrebačkoga kaptola